

اسکادران های F-14

تامکت ایران در جنگ

مؤلفین:

تام کوپر

فرزاد بیشاپ

ترجمه و تألیف:

مهندس سیدحسین فرقانی

انتشارات نیاز دانش

سرشناسه	: کوپر، تام، ۱۹۷۰ - م
عنوان و نام پدیدآور	: Copper, Tom
مشخصات نشر	: اسکادرانهای F-14: تامکت ایران در جنگ / مؤلف تام کوپر، فرزاد بیشاپ؛ ترجمه و تألیف (صحیح: ترجمه) سیدحسین فرقانی.
مشخصات نشر	: تهران: نیاز دانش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۲۴ ص: مصور
شابک	: 678-600-6481-67-8
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: Iranian F-14 Tomcat units in combat. C, 2004.
موضوع	: هواپیمای جنگنده اف - ۱۴
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ - عملیات هوایی ایران
موضوع	: بیشاپ، فرزاد
شناسه افزوده	: Bishop, Farzad
شناسه افزوده	: فرقانی، حسین، ۱۳۵۴ - مترجم
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ک ۹ ۹ / ه ۱۲۴۲ UG
رده‌بندی دبیوی	: ۶۲۳/۷۴۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۰۰۷۳۷

نام کتاب	: اسکادرانهای F-14 تامکت ایران در جنگ
پدیدآورندگان	: تام کوپر و فرزاد بیشاپ
برگردان و گردآوری	: مهندس سید حسین فرقانی
مدیر اجرایی - ناظر بر چاپ	: حمیدرضا محمد شیرازی - محمد شمس
ناشر	: نیاز دانش
صفحه آرا	: واحد تولید انتشارات نیاز دانش
نوبت چاپ	: دوم - ۱۳۹۶
شمارگان	: ۱۰۰۰
قیمت	: ۲۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۸۱-۶۷-۸-۸ ISBN:978-600-6481-67-8

هرگونه چاپ و تکثیر (اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری و تهیهی CD) از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

آدرس انتشارات: تهران - میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - تقاطع وحید نظری - پلاک ۲۵۵ - طبقه ۱ - واحد ۲

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

تماس با انتشارات: ۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵-۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵-۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵-۰۹۱۲۷۰۷۳۹۳۵

www.Niye-Danesh.com

مشاوره جهت نشر: ۰۹۱۲-۲۱۰۶۷۰۹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ

«من مشتاقم که جوان‌های ما قصه‌ی جنگ تحمیلی هشت‌ساله را بدانند که چه بود؛ این را بارها گفته‌ایم؛ افراد هم گفته‌اند و تشریح کرده‌اند؛ اما یک نگاه کلان به این هشت سال، با اطلاع از جزئیاتی که وجود داشته است، خیلی برای برنامه‌ریزی آینده‌ی جوانان در روزگار ما مهم است.»

بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با پرسنل ارتش جمهوری اسلامی ایران

در تاریخ ۱۳۸۷/۸/۸

تقدیم به:

شهدای جنگ تحمیلی و ۴۹۰۰۰۰ لاله می خونین ارتش به ویژه خلبانان شهید

جنگنده ی F-14 که در سخت ترین شرایط جنگی بانثار هستی خویش

استقلال و سرفرازی را برای ملت قهرمان ایران به ارمغان آوردند.

مرور خاطره ای بر جانفشانی خلبانان ایرانی در هشت سال دفاع مقدس

ضمن ارج نهادن به زحمات مترجم و نویسنده کتاب و انشاءالله تقدیم آن به شهداء گرانقدر ۸ سال دفاع مقدس خاطره‌ای از جانفشانی خلبانان عزیز را که با چشم خود مشاهده کردم بیان می‌نمایم:

در سال ۱۳۶۶ که در استخبارات عراق در اسارت بودیم یک روز صبح زود بر خلاف عادت همیشگی درب سلول‌ها را باز کردند تا در حیاط کوچک سلولها از سرویس بهداشتی استفاده کنیم و دست و صورت خود را بشوییم با ورود ما به حیاط ضد هوایی‌های بغداد شروع به شلیک نمودند و چون هوا خوب روشن نشده بود آتش ضد هوایی‌ها به وضوح مشخص بودند. به جرأت می‌توانم بگویم تا جایی که ما دیدیم در آسمان بغداد جای خالی وجود نداشت و سفره‌ای از آتش آسمان را پوشانده بود که ناگهان یکی از اسرا فریاد زد هوایما را نگاه کنید، تقریباً هوایما اینقدر در سطح پایین در حال حرکت بود که انگار لابه لای ساختمانها پرواز می‌کرد و در حال تیراندازی و بمباران بود و این اقدام شجاعانه خلبان عزیز روحیه بسیار زیادی را در اسرا بوجود آورد و باعث سرافکندگی نیروهای بعثی شد. این درحالی بود که شب گذشته، صدام طی مصاحبه‌ای از رادیو و تلویزیون عنوان نموده بود که "نیروی هوایی ایران فلج شده است و جرأت پرواز در جبهه‌ها را ندارد چه برسد به حریم هوایی بغداد".

حضور بی باکانه‌ی آن خلبان شجاع ایرانی در آن روز با زتاب بسیار زیادی در رسانه‌های خارجی داشت.

معاونت مهندسی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران
سرتیپ ۲ ستاد میرفره‌ز حسینی

ارشد نظامی آنها در استان خراسان جنوبی

بسمه تعالی

انسان از دیر باز در تکاپو بوده است تا در تلاشی مقدس، حقایق پوشیده‌ی جهان را بر خود و دیگران مکشوف سازد. معرفی آثار محققان و پژوهشگران جهان و بیان دیدگاه‌های آنها و تبیین حقایق جنگ از زبان آنها می‌تواند گامی مؤثر و اساسی در راستای بیان رشادتهای سربازان که پشتوانه‌ی حصول استقلال و تمامیت ارضی کشور هستند، بردارد. باید اقرار کنم با خواندن این کتاب که گوشه‌ای از جانفشانی‌های دلیر مردان نیروی هوایی و خلبانان تیز پرواز، این فرزندان دلیر وطن که گاه مقابله‌ی هرکدام از آنان با بیش از ۱۲ جنگنده‌ی سرپایا مسلح عراقی و منهدم کردن تعداد زیادی از آنان و فرار کردن دیگر خلبانان دشمن از مهلکه نبرد و برقراری امنیت در آسمان پهناور ایران اسلامی در سخت‌ترین شرایط تحریم ایران، خروج مستشاران نظامی، این مردان آهنین را با حداقل امکانات در حفظ و نگهداری و استفاده بهینه از جنگ افزارهای موجود بدون یاری مستشاران خارجی را به تصویر کشیده است، غرور افتخار آمیز خدمت در لباس مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران را بار دیگر با سلول به سلول وجودم احساس نمودم. این ترجمه که با متنی شیوا و روان، به همت یکی از افسران برجسته و نمونه‌ی نیروی زمینی ارتش انجام گرفته است در اشاعه‌ی رشادتها و جان فشانیهای عینی خلبانان شجاع تامکت اثری محسوس و بارز می‌باشد، جای تقدیر و قدردانی دارد. از نکات چشمگیر این کتاب ترجمه‌ی شرح رشادتها و دلوری‌های خلبانان و افسران نیروی هوایی و بیان آنها به همت و قلم یک افسر نیروی زمینی است که این خود بیانگر صمیمیت و ارتباط نزدیک پرسنل نیروی زمینی، هوایی، دریایی و پدافند هوایی ارتش در هدف مقدس مشترک آنان که همانا دفاع از وطن و محافظت از وجب به وجب خاک میهن اسلامی و حفظ آرامش و امنیت ملت شریف ایران است، می‌باشد. در پایان ضمن آرزوی توفیق و سرافرازی برای تمامی ارتشیان سلحشور، مطالعه و بهره‌گیری از این اثر شایسته را به همه‌ی ارتشیان و بخصوص پرسنل نیروی هوایی و عموم علاقمندان و غیر نظامیان توصیه می‌نمایم. من ... توفیق

ارشد نظامی ارتش در استان خراسان جنوبی

فرماندهی مرکز آموزش ۰۴ امام رضا (ع)

سرتیپ ۲ ستاد رضا آذربان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

در تاریخ تکامل بشر، از دهها هزار سال پیش تا کنون، از آن روزگاران که انسان دوران تکاپوی معاش را پشت سر گذاشته و به نیروی خرد و اندیشه و به سابقه‌ی حسن همکاری معمول و دور اندیشی، به پاس داشت ارزشهای انسانی، اخلاقی، خاک، جان و ناموس به نام وطن همت گماشته اند، همواره بهترین و با غیرت ترین انسانها در این راه مقدس قدم نهاده، لباس مقدس ارتشی را به تن کرده و از بذل جان عزیز خویش دریغ نداشته اند. آن بیان که شبانگاه در آرامش مطلق می خوابیم، بخاطر داشته باشیم که چشمان بیدار و تیزبین فرزندان وطن در طول کیلومترها نوار مرزی خاکی، آبی و هوایی بهای این خواب راحت و آرامش ما را می پردازند. جای بس خوشوقتی است که یک افسر نیروی زمینی با ترجمه و تدوین کتاب "اسکادرانهای F-14 تامکت ایران در جنگ" گوشه‌ای از حماسه‌ی شجاعتها و دلیریهای خلبانان جنگنده F-14 را که در دشوارترین لحظات جنگی، بی نام و نشان و ادعا آسمان پرافتخار کشور را از جولان جنگنده‌های دشمن محافظت نموده و قلب کودکان آن زمان ایران زمین را که هم اکنون مردان با صلابت امروز هستند را از رعب و هراس و وحشت آزرها و پروازهای خوفناک هواپیماهای دشمن به امنیت و آرامش خیال بدل نمودند را به تصویر کشیده است. همتش را درود می‌گوییم. به عقیده‌ی من حق کودکان آن زمان است که با روح رئوف و مهربان، شجاعتها و پایمردی‌های این خلبانان و حافظان آسمان پهناور ایران آشنا شوند. مطالعه این کتاب را نه تنها برای علاقمندان به امور نظامی که برای هر اهل دلی توصیه می‌کنم. گرمی باد یاد و نام امام شهدا و شهدای هشت سال دفاع مقدس علی‌الخصوص نام سرخ و یاد همیشه سبز و جاویدان خلبانان شجاع و غیور تامکت نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران. جاویدان باد ارتش جمهوری اسلامی ایران تحت زعامت ولی امر مسلمین جهان و فرماندهی معزز و معظم کل قوا.

فرمانده تیپ ۱۵۸ تکاور
سرهنگ ستاد مهدی معمارباشی

مقدمه مؤلفین

در تابستان سال ۱۹۷۲ نامه‌ای از طرف فرماندهی نیروی هوایی ارتش ایران در ارتباط با علاقه‌ی وی به بازدید از آمریکا، به پنتاگون واقع در واشنگتن رسید. این سفر در مورد آشنایی او با هواپیماهای رهگیر و تمایل شروع همکاری با نیروی دریایی و نیروی هوایی آمریکا بود. او تصمیم گرفته بود پس از مشاهده یک مانور هوایی، تعدادی جنگنده پیشرفته را برای نیروی هوایی ارتش ایران خریداری نماید. هدف اصلی و علاقه‌مندی او جنگنده‌های *F-14* گرومن بود.

این ملاقات سرآغاز بحث برانگیزترین معاملات جنگ افزار بود که منجر به استقرار پیشرفته‌ترین هواپیماهای جنگنده در ایران که یکی از کشورهای متحد آمریکا بود، گردید. این اولین بار بود که آمریکایی‌ها برای فروش چنین تجهیزات پیشرفته نظامی به یک مشتری خارجی موافقت می‌کردند. علاوه بر این، این اقدام نشان دهنده یک حرکت جسورانه از سوی ایران در زمینه وارد کردن سلاح‌هایی با سیستم پیچیده به سازمان ارتش بود که این سازمان هنوز در حال تجربه اندوزی در زمینه کار با تکنولوژی بالا و تاسیسات ضروری و اطمینان از عملکرد موفق آنها بود.

فروش خارجی این جنگنده‌ها به معنی نجات کل پروژه *F-14* توسط ایران بود، هنگامیکه ایران موافقت خود را برای تامین تمامی هزینه‌های این پروژه به شرکت گرومن جهت ادامه تولید تامکت اعلام نمود. اما خدمات *F-14* در ایران به دلیل یکسری اعتراضات به چالش کشیده شد زیرا گمانه‌زنی‌های افراد تحصیل کرده نشان می‌داد که این خرید کاملاً اشتباه بود و شایعات زیادی نیز مبنی بر عدم اطلاع غرب از ظرفیت واقعی نیروی هوایی ایران وجود داشت. دلایل اصلی که چرا یک چنین شایعاتی بوجود آمد هنوز مشخص نشده اما این امر کاملاً مشهود می‌باشد که در ارزیابی به عمل آمده مشخص گردید، سیستم جنگ افزار *F-14* از قبیل رادار *AWG-9* و موشک فونیکس که توسط نیروی هوایی ایران به کار گرفته می‌شود، قابل مقایسه با هواپیماهای رهگیر و بمب افکن‌های هوایی موجود نمی‌باشد و این نشان می‌دهد که بیشتر گزارش‌های ناظرین اشتباه بود و این گزارش‌های بیشتر بر پایه تخیلات استوار بود تا حقیقت.

این اشتباه را نیز خلبانان قدیمی *F-14* که پس از انقلاب اسلامی ۱۹۷۹ به غرب روی آوردند، تکرار کردند. صرفنظر از شواهد موجود محاسبات آنان کلاً اشتباه بود. با وجود اینکه این خلبانان پس از ورود به آمریکا مورد تشویق قرار گرفتند، اما بسیاری از صاحب نظران اعتقاد داشتند که پروژه *F-14* در ایران ادامه می‌یابد و غرب در مهار آن ناتوان می‌باشد. یکی از این نشانه‌ها عدم پذیرش لجویانه نیروی دریایی آمریکا نسبت توانایی نیروی هوایی ایران در بکارگیری جنگنده *F-14* و موشک فونیکس و رادار *AWG-9* که در جنگ بسیار موثر بودند

می‌باشد. در واقع هیچ کدام از خلبانان بازنشسته یا شاغل نیروی دریایی امریکا یا افسران رادار جنگنده F-14 که با نویسندگان مصاحبه کردند، باور نداشتند که ایران می‌تواند با این جنگنده‌ها کار کند و پرسنل ارتش ایران بر روی سیستم‌های مربوط احاطه داشته باشند. اما آنها زمانی به توانمندی نیروی هوایی ارتش ایران پی بردند که عکسی رنگی از یک جنگنده F-14 ایرانی بر فراز خاک ایران در یکی از نشریات منتشر شد. با عنوان:

"بله و این در خاک ایران است."

تا زمان انتشار این نشریه هیچ تلاش جدی توسط مورخان هوانوردی با استفاده از منابع معتبر به منظور تحقیق در مورد تاریخچه‌ی جنگنده‌های ایرانی F-14 صورت نگرفته بود، زیرا تعداد زیادی از خلبانان قدیمی نیروی هوایی در ایران زندگی نمی‌کنند و خلبانانی که باقی ماندند هیچگاه مصاحبه‌ای در مورد تجربیاتشان با آنان انجام نشده بود. گزارش‌های رسانه‌ای اندکی که در ایران چاپ شد، اتفاقات خارج از کشور و خلبانان شاغل و بازنشسته ایرانی F-14 را به طور کامل نادیده گرفته بود که این امر باعث تعجب رسانه‌های خارجی گردید.

یکی از مهمترین نتایج عدم اطلاع‌رسانی، ناشناخته ماندن خدمات F-14 در طی جنگ ایران و عراق بود. علاوه بر این عدم وجود اطلاعات لازم در خصوص عملکرد موشک فونیکس و رادار AWG-9 که این اطلاعات در اختیار نیروی دریایی آمریکا بود، باعث تردید در بکارگیری جنگنده‌های F-14 توسط نیروی هوایی ایران گردیده بود.

این کتاب در ابتدا دیدگاه عمیقی درباره خدمات تامکت در نیروی هوایی ارتش ارائه می‌دهد که این گزارش‌های بر اساس مصاحبه با تعدادی از خلبانان بازنشسته و شاغل نیروی هوایی ارتش ایران و همچنین تعداد زیادی از افسران سابق نیروی هوای عراق انجام گرفته است. علاوه بر این، نویسندگان این کتاب مدارکی را از منابع رسمی کشورهای آمریکا، ایران، عربستان و شوروی نیز بدست آورده اند. نتیجه داستان نشان می‌دهد که خلبانان ایرانی نه تنها در جنگ بسیار شجاع و توانا بودند، بلکه به دلیل تکنیکهای شجاعانه، سزاوار بالاترین احترام‌ها هستند.

نام کوپر و فرزاد بیشاپ

ژوئن ۲۰۰۴ - استرالیا

مقدمه مترجم

داستان شجاعت‌های آرش کمانگیر و اصابت تیر او بر تناور ساق گردو، هنوز سینه به سینه و نسل به نسل مایه‌ی مباحثات و افتخار ایرانیان است. اما شرح شجاعت‌ها و جان فشانی‌ها و افتخارآفرینی، مردانه و غرورآمیز اسکادران‌های عشق و خلبانان تیزپرواز جنگنده‌های F-14 تامکت در عملیات‌های بی‌شمار هوایی که در راه دفاع از وطن شجاعانه به استقبال مرگ می‌رفتند در سینه‌ی آسمان ایران مدفون مانده است. حدیث شجاعت‌ها و رشادت‌های خلبانان F-14 ایران در جنگ نابرابر تحمیلی حدیث عشق است که از هر زبان که می‌شنوم نام‌مکرر است. در تمام سال‌های جنگ آن زمان که استخراج نفت و گاز و صادرات نفت و صنایع پتروشیمی آرامش و امنیت اقتصادی را به کشور هدیه می‌کرد، خلبانان آموزش دیده و ماهر نیروی هوایی ارتش، همچون عقاب‌های تیز بین و تیزپرواز، سراپا غیرت و شجاعت، پرورش یافته در آغوش مادرانی پاکدامن که قصه‌ی عشق به وطن و میهن را در لالایی‌های کودکی‌شان خمیر مایه‌ی وجود مردانه‌ی شان کرده بودند، آسمان پهناور ایران عزیز بویژه مناطق نفت خیز جنوب کشور را برای برقراری همین آرامش و امنیت با به جان خریدن خطرات و با پروازهای طولانی مدت که در تاریخ هوا نوردی جهان به عنوان رکورد ثبت گردیده است با جنگنده‌های مدرن F-14 و با تقدیم جان پاک خویش از گزند دشمنان در امان نگه می‌داشتند تا هیچ اهریمنی جرات پروراندن اندیشه‌ی بمباران پالایشگاه‌ها و کشتی‌های نفتکش ایران را در ذهن ناپاک خویش نداشته باشد.

آری این خلبانان شجاع، فرزندان گمنام ایران زمین‌اند که کمتر نامی از آنان و داستان‌های شجاعت و دلیریشان، در یادواره‌های شهدای جنگ به چشم می‌خورد. شاید اغراآمیز نباشد اگر بگویم این کتاب، مرجعی در زمینه‌ی شرکت مداوم جنگنده‌های F-14 و نقش غیر قابل انکار آنها در پشتیبانی و پوشش هوایی تمامی عملیات‌های زمینی و دریایی می‌باشد. مجموعه‌ی حاضر تحت عنوان "اسکادران‌های F-14 تامکت ایران در جنگ" براساس ترجمه‌ی کتابی به همین عنوان، نوشته‌ی تام کوپر محقق برجسته‌ی اتریشی می‌باشد. این کتاب بر اساس خاطرات خلبانان ایرانی، روسی، عراقی و منابع متنوع دیگری که نویسنده از آن استفاده نموده است تالیف گردیده است. علاوه بر این، هنگام ترجمه‌ی این کتاب سعی گردیده است تا با ارائه توضیح در مورد افراد، اصطلاحات، جنگنده‌ها، تجهیزات، سلاح‌ها، موشک‌ها، شهرها و یگان‌ها و پایگاه‌های هوایی کشورهای نام برده شده و عکس‌های زیبا در پیوست آخر هر فصل علاوه بر بی‌نیازی خوانندگان به مراجعه‌ی بی‌درپی به منابع گوناگون برای درک بهتر مفاهیم و مسائل مطرح شده، خواندن این کتاب برای غیرنظامیان و عموم علاقمندان نیز تسهیل گردد و اطلاعات بسیار مفید و ارزشمندی را در ارتباط با هوانوردی نظامی در اختیار بگان‌های مختلف

نظامی، محققان، دانشجویان، اساتید دانشگاه‌ها، شاعران، نویسندگان، کارگردانان و هنرمندان صدا و سیما در جهت به تصویر کشیدن رشادت‌های ثبت نشده‌ی خلبانان تیز پرواز و قهرمان F-14 قرار می‌دهد.

این ترجمه یک ترجمه لغت به لغت نبوده و مباحث غیرضروری از آن حذف گردیده است اما سعی شده تا امانت نویسنده در ترجمه حفظ گردد. خواندن این کتاب را به تمامی هم میهنانی که امنیت پایدار امروز را ثمره‌ی خون شهدای عزیز و رشادت‌های بی‌بدیل فرزندان خویش در دوران جنگ تحمیلی در لباس مقدس سربازی، چه نیروی زمینی، هوایی، دریایی و پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌دانند را توصیه می‌نمایم. با این وجود مجموعه‌ی حاضر خالی از ایراد و اشکال نخواهد بود و از کلیه‌ی خوانندگان محترم تقاضا می‌نمایم با ارائه‌ی نقطه‌نظرات، انتقادات و پیشنهادهای سازنده‌ی خود به آدرس ranger54_58@yahoo.com یا Hosein.Forghani83@gmail.com ما را در بهبود بخشیدن و رفع ایرادها و نواقص احتمالی این مجموعه در چاپ‌های بعدی یاری فرمایند.

در پایان از امیر سرتیپ خلبان دکتر علیرضا برخوردار جانشین محترم نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، آزاده سرافراز میهن امیر سرتیپ^۲ ستاد میر فرامرز حسینی معاونت محترم مهندسی نیروی زمینی ارتش، امیر سرتیپ^۲ ستاد مسعود باقری فرماندهی مهندسی ساختمان و تاسیسات نیروی زمینی ارتش، امیر سرتیپ^۲ ستاد علی جهانشاهی فرماندهی محترم قرارگاه منطقه‌ای شمال شرق ارتش، امیر سرتیپ^۲ ستاد رضا آذریان ارشد نظامی ارتش در استان خراسان جنوبی و فرماندهی مرکز آموزش ۰۴ امام رضا(ع)، امیر سرتیپ^۲ ستاد منصور خمیر ارشد نظامی ارتش در استانهای مازندران - گلستان و خراسان شمالی و فرماندهی قرارگاه تاکتیکی لشکر ۳۰ پیاده، امیر سرتیپ^۲ ستاد مجید زارع فرماندهی محترم تیپ ۲۵۸ تکاور، سرهنگ ستاد دکتر کریم چشمک جانشین محترم قرارگاه عملیاتی لشکر ۵۸ تکاور، سرهنگ پیاده ستاد مهدی معمار باشی فرماندهی محترم تیپ ۱۵۸ تکاور نیروی زمینی ارتش، سرهنگ پیاده ستاد علیرضا خلعتبری، سرهنگ محمود محمودی، سرهنگ محمد غفاری، سرهنگ مهیار رنجبر، مهندس فاخته فرقانی، دکتر رویا رفائی، دکتر راحله رفائی و آقای مهندس اسماعیل حافظی که با ارائه‌ی نقطه‌نظرات و راهنمایی‌های خویش ما را در ترجمه و تدوین این کتاب یاری نمودند، صمیمانه تشکر و تقدیر می‌نمایم.

مهندس سید حسین فرقانی

زمستان ۱۳۹۲

زندگی نامه مولفین

تام کوپر

تام کوپر در سال ۱۹۷۰ در شهر وین واقع در کشور اتریش به دنیا آمد. سفرهای او به اروپا و خاور میانه این امکان را به او داد تا بتواند دسترسی بسیار خوبی به منابع معتبری در ارتباط با ایران پیدا کند و در خلال کتابها و مقالاتش می‌توان به این تجربه او پی ببریم. مقالات او بیشتر در ارتباط با صنعت هوانوردی نظامی می‌باشد. تحقیقات او از اواخر دهه ۸۰ میلادی آغاز گردید. این هنگامی بود که او شیفته صنعت هوانوردی نظامی در دوره پس از جنگ جهانی دوم گردید. علاقه به صنعت هوانوردی در دوران بعد از جنگ جهانی دوم او را به درگیری‌ها و نبردهای کوچکی علاقمند ساخت، به ویژه درگیری‌های هوایی ایران و اعراب که در جنگ ایران و عراق رخ داده بود. او چندین مقاله در مجلات هوایی به چاپ رسانده است و این دومین اثر او برای انتشارات *osprey* (عقاب دریایی) می‌باشد.

فرزاد بیشاپ

فرزاد بیشاپ یک نویسنده و تحلیل‌گر برجسته صنعت هوایی می‌باشد. او در ایران متولد شده و چندین سال را در ارتباط با ابعاد مختلف صنایع هوایی در درگیری‌های اخیر خاورمیانه صورت داده است. مقالات و مشاهدات او درباره صنعت نیروی هوایی ایران و صنایع هوایی بین‌المللی در نشریات سرتاسر دنیا به چاپ رسیده است. او تحقیقات وسیعی در ارتباط با جنگ ایران و عراق صورت داده است که بخشی از آنها مربوط به تجارب و مشاهدات شخصی او است.

فرزاد بیشاپ دارای گنجینه‌ای وسیع از گفتگوها با خلبانان برجسته در سرتاسر جهان می‌باشد. این امر فقط مختص بیشاپ است. این کتاب چهارمین اثری است که در آن کوپر و بیشاپ در طی ۴ سال گذشته با همکاری یکدیگر آنرا پدید آوردند و نیز این کتاب دومین اثری است که بصورت اشتراکی برای انتشارات *Osprey* به چاپ رسانده اند. پیش از این آنها کتاب "یگان‌های F-4، فانتوم ایرانی" را به چاپ رسانده بودند.

جیم لویر

جیم لویر یک انگلیسی‌الاصل است که در تیوه‌مپشایر و ماساچوست رشد یافته و بزرگ شده است. او از زمانی که قلم به دست گرفت شروع به نوشتن کرد و در تمام طول زندگی‌اش چندین اثر را در ارتباط با موضوعات مختلف به رشته تحریر در آورده است.

او یک طراح و نقاش نیز می‌باشد. جیم ترجیح می‌دهد تا با روغن‌هایی که از کتان و پارچه به دست می‌آورد رنگ بسازد و نقاشی کند. سبک او *Realism* می‌باشد. او عشق به تاریخ و تجاربش در زمینه پرواز را با یکدیگر

ادغام می‌کند تا تعدادی از نقاشی‌های متفکرانه و تاریخی در ارتباط با صنایع هوایی امروزه را خلق کند. با پذیرفتن منطق تکنیکی و تمایل به جزئیات تبدیل به قسمت اصلی آثار او گردید. جیم از کامپیوتر استفاده می‌کند تا بتواند بصورت دیجیتالی اکثر تصاویر مربوط به هواپیماها و تجهیزات جنگی را خلق کند، یک چنین سطحی از جزئیات که در آثار دیجیتالی او وجود دارد باعث شده است که تبدیل به یک هنرمند زبردست و شناخته شده بشود.

فهرست مطالب

۱۷	فصل اول / الزامات یک ارتش پیشرفته.....
۱۸	رقابت برای انتخاب.....
۲۶	تحويل جنگنده‌ها و آموزش پرسنل.....
۴۵	انقلاب.....
۱۰۵	فصل دوم / اولین انهدام.....
۱۱۸	درگیری مستقیم.....
۱۲۱	ضربت سلطان.....
۱۳۵	چنگال قدرتمند تامکت.....
۱۷۳	فصل سوم / نبرد سه به یک.....
۱۸۳	انفجار.....
۱۸۷	فصل شکار.....
۱۹۲	شکار فاکس بت.....
۱۹۷	ژنرال‌های عراقی با تامکت‌های ایرانی ملاقات می‌کنند.....
۲۱۷	فصل چهارم / فرسایش نیروها.....
۲۲۰	قدرت تامکتها.....
۲۲۷	درگیری‌های پایان‌ناپذیر بر کرانه‌های خلیج فارس.....
۲۳۱	عدم وجود خلبانان از جان گذشته در ارتش عراق.....
۲۳۵	فانتومهای طعمه.....

۲۴۶	F-14 آمد. فرار کنید، فرار کنید.
۲۹۹	فصل پنجم/نابود کردن حشرات موذی.
۳۰۴	دفاع از خوزستان
۳۰۹	شکار شکارچیان
۳۱۳	فونیکس در عملیات
۳۳۵	فصل ششم/ هاله‌ای از ابهام
۳۴۳	فصل هفتم/تامکت‌های شاخص ارتش ایران
۳۵۵	فصل هشتم/اقتدار و افتخار
۳۶۹	فصل نهم/تصاویر به یادماندنی
۳۹۲	فصل دهم/آسمانی‌ها